

কৃষক বাইজলৈ গোহাৰি

আমাৰ এই 'ঘৰে - পথাৰে' পত্ৰিকাখনৰ ই-সংস্কৰণ মুকলি কৰা হৈছে। গতিকে কৃষক বাইজে আমাৰ ৱেব চাইট www.aau.ac.in লগ অন কৰি 'ঘৰে-পথাৰে' ই-সংস্কৰণৰ সুবিধা গ্ৰহণ কৰিব পাৰিব।

মুখ্য সম্পাদক

'ঘৰে-পথাৰে'

সম্প্রসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালকালয়
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

ঘৰে-পথাৰে

পষেকীয়া কৃষি পত্ৰিকা

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, যোৰহাট

এই সংখ্যাত আছে -

বিষয়	পৃষ্ঠা
□ বৰোখান, ঘেঁহু, গোমথানৰ ..	২
□ উন্নতমানৰ প্ৰ'টিয়ুক্ত গোমথানৰ	২
□ আমাৰ একাষাৰ	৩
□ মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম	৩
□ উদ্যান শস্য	৩

□ ৪৪ তম বছৰ

□ ৪ ৰ্থ সংখ্যা

□ ১৬ ফেব্ৰুৱাৰী - ২০২৩

□ ১-১৫ ফাগুন, ১৯৪৪ শক

□ মূল্য - ১.০০ টকা

GHARE - PATHARE

PMG - 19 of 2005 - 06

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সতীৰ্থ সন্মিলন সম্পন্ন

যোৱা ১১ ফেব্ৰুৱাৰীৰ পৰা দুদিনীয়াকৈ অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ মূল চৌহদত সতীৰ্থ সন্মিলনৰ আয়োজন কৰা হয়। সতীৰ্থ সন্মিলনৰ উদ্বোধনী অনুষ্ঠানত মুখ্য অতিথি হিচাবে অংশগ্ৰহণ কৰি ৰাজ্যৰ কৃষিমন্ত্রী অতুল বৰাই কয় যে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয় মানৱ সম্পদ গঢ়া জনমুখী প্রতিষ্ঠান। আন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ দৰে কেৱল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত আৱদ্ধ হৈ থকা অনুষ্ঠান নহয়। যুৱপ্ৰজন্ম, কৃষক, উদ্যোগী সকলোকে লগত লৈ আগবাঢ়ি যোৱা অনুষ্ঠান। এই দিশত আৰু অলপ আগুৱাই বিশ্ববিদ্যালয়ে কৃষি উদ্যোগী গঢ়াৰ দিশত যি পদক্ষেপ লৈছে সেয়া প্ৰশংসনীয়। মন্ত্ৰীগৰাকীয়ে কয় যে নতুন জ্ঞান আৰু ধাৰণাৰ জৰিয়তে কৃষিৰ দিশত প্ৰকৃতিৰ বড় উদঘাটন কৰি বহনশীল প্ৰামাণ্য অৰ্থনীতিৰ জৰিয়তে ভৱিষ্যৎ প্ৰজন্মক সুৰক্ষিত কৰিব লাগিব। অসমখনক দেশৰ উন্নত ৰপ্তানিকারী ৰাজ্য হিচাপে গঢ়ি তুলিবলৈ কৃষিৰ দিশত আন্তঃগাঁথনি উন্নয়নৰ জৰিয়তে আগুৱাই যোৱাৰ বাবে পদক্ষেপ হাতত লোৱা হৈছে। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ মাধৱ চন্দ্ৰ দাস সৌৰৱণী প্ৰেক্ষাগৃহত অনুষ্ঠিত সতীৰ্থ সন্মিলনত কৃষি উন্নয়নৰ বাবে কেন্দ্ৰ আৰু ৰাজ্য চৰকাৰে লোৱা পদক্ষেপৰ বিষয়ে সদৰী কৰি মন্ত্ৰীগৰাকীয়ে কয় যে জলবায়ু

পৰিবৰ্তনৰ প্ৰেক্ষাপটত কি নতুন চিন্তাধাৰাৰে আগুৱাই নিলে কৃষিত পৰিবৰ্তন আহিব সেয়া চিন্তা কৰিব লাগিব। একে সময়তে কৃষি আন্তঃগাঁথনি উন্নয়নৰ বাবে বেংক ঋণ আদিৰ দিশত বেংকসমূহৰো বহু কৰণীয় আছে বুলি প্ৰকাশ কৰে। কৃষিমন্ত্ৰী বৰাই বস্তি প্ৰজ্বলন

যি, কল শিক্ষা গুৰুৰ কষ্ট আৰু ত্যাগৰ ফলত বিশ্ববিদ্যালয়খনে আজিৰ অৱস্থাত উপনীত হৈছে সেইসকলক আজি স্মৰণ কৰিছো। সেইসকলে গঢ়ি থৈ যোৱা ভেটিত বৈয়ে আজি সম্ভৱত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয় এনে কিছুমান পদক্ষেপ হাতত লোৱা হৈছে যি দেশৰ কৃষি

সতীৰ্থ সন্মিলনৰ উদ্বোধনী অনুষ্ঠানৰ বস্তি প্ৰজ্বলন কৰা অৱস্থাত কৃষিমন্ত্ৰী অতুল বৰাই কয় যে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দ্ৰ ডেকা আৰু বিধায়ক ভবেন্দ্ৰ নাথ ভৰালীক দেখা গৈছে

কৰি সতীৰ্থ সন্মিলনৰ অনুষ্ঠান আৰম্ভ কৰে। যোৰহাট কৃষি মহাবিদ্যালয়ৰ মহাৰাজত জয়ন্তীৰ লগত সংগতি ৰাখি আয়োজিত এই সন্মিলনখন উদ্বোধন কৰে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দ্ৰ ডেকাই। উদ্বোধনী ভাষণত উপাচার্য গৰাকীয়ে কয় যে

মহাবিদ্যালয়সমূহৰ ভিতৰতে প্ৰথম। এই সৌৰৱণী আৰু শিক্ষার্থী জীৱনৰ মধুৰক্ষণ পুনৰ ৰোমছন কৰিবলৈ দেশ-বিদেশৰ পৰা আহি উপস্থিত হোৱা সতীৰ্থসকলক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰে। প্ৰসংগক্ৰমে সতীৰ্থসকলৰ জৰিয়তে এটা 'সতীৰ্থ (৪ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমত চাওক)

সমন্বিত পাম পদ্ধতি অবিৰত উৎপাদনৰ এক নিৰ্ভৰযোগ্য পথ

পৰিবেশৰ বন্ধুভাৱাপন্ন, স্বাস্থ্যসন্মত, কম ব্যয় সাপেক্ষ আৰু অবিৰতভাৱে উচ্চ উৎপাদনক্ষম পদ্ধতি হিচাবে সমন্বিত পাম পদ্ধতিয়ে বৰ্তমানে সমগ্ৰ বিশ্বতে স্বীকৃতি লাভ কৰিছে। এই পদ্ধতি সম্পূৰ্ণভাৱে প্ৰাকৃতিক চক্ৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বিকশিত পদ্ধতি। প্ৰকৃতিত কোনো জীৱই স্বয়ংসম্পূৰ্ণ বা সম্পূৰ্ণ স্বনিৰ্ভৰশীল হৈ জীৱন ধাৰণ কৰিব

নোৱাৰে। প্ৰতিটো জীৱই জীয়াই থাকিবলৈ বা জৈৱিক প্ৰক্ৰিয়াসমূহ সুচাৰুৰূপত সম্পন্ন কৰিবলৈ অন্যান্য জীৱ (উদ্ভিদ অথবা প্ৰাণী) ৰ ওপৰত বা প্ৰকৃতিৰ অন্যান্য উপাদানৰ ওপৰত পৰোক্ষ বা প্ৰত্যক্ষভাৱে নিৰ্ভৰ কৰিবলগীয়া হয়। দেখা যায় যে এবিধ জীৱৰ দেহ আন এবিধৰ বাবে আহাৰ বা জীৱনীশক্তিৰ উৎস হ'ব পাৰে। এবিধ জীৱদেহৰ পৰা নিৰ্গত আবৰ্জনা (মল-মূত্ৰ

বা আন জৈৱিক পদাৰ্থ) আন এবিধ জীৱৰ জীৱন ধাৰণ আৰু দৈহিক বৃদ্ধিৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পৰিপূৰ্তিৰ উৎস হিচাপে ব্যৱহাৰ হয়। এবিধ জীৱৰ জীৱিত বা মৃতদেহ আন কিছুমান জীৱৰ উৎপত্তিৰ বা আশ্ৰয়ৰ স্থল হ'ব পাৰে। এই প্ৰাকৃতিক চক্ৰই পৃথিৱীৰ বিভিন্ন জীৱৰ অবিৰত সৃষ্টি সম্ভৱ কৰি তোলাৰ লগতে পৰিবেশ প্ৰদূষণমুক্ত কৰি ৰখাতো যুগ যুগ ধৰি সহায় কৰি আহিছে।

প্ৰকৃতিৰ এই জৈৱিক চক্ৰৰ ভিত্তিত প্ৰাচীন কালৰে পৰা সমন্বিত পাম পদ্ধতিৰ পৰম্পৰাগতভাৱে প্ৰচলিত হৈ আহিছিল যদিও সম্প্ৰতি এনে পদ্ধতি (২ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমত চাওক)

বিশ্বনাথ কৃষি মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠা দিৱস উদযাপন

যোৱা ২ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অন্তৰ্গত বিশ্বনাথ কৃষি মহাবিদ্যালয়ৰ ৩৬ সংখ্যক প্ৰতিষ্ঠা দিৱস অনুষ্ঠিত হৈ যায়। প্ৰতিষ্ঠা দিৱসৰ বক্তৃতা প্ৰদান কৰে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ মুখ্য প্ৰত্নগাৰিক ড° চন্দন হাজৰিকাই। প্ৰতিষ্ঠা দিৱসৰ বক্তৃতা প্ৰদান কৰি ড° হাজৰিকাই কয় যে উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলে ইয়াৰ ৯০ শতাংশ সীমাৰেখা বিদেশী ৰাষ্ট্ৰৰ লগত সংলগ্ন হৈ বৈদেশিক বাণিজ্যৰ প্ৰচুৰ সম্ভাৱনা জীয়াই তুলিছে। ইয়াৰ বাবে ৰপ্তানি উপযোগী আৰু বিদেশত প্ৰচুৰ চাহিদা থকা কৃষিজাত সামগ্ৰী প্ৰস্তুত কৰাত গুৰুত্ব দিব লাগিব। "উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ কৃষি অৰ্থনীতি কিছু সময়োচিত চিন্তা" শীৰ্ষক বিষয়ত আয়োজিত এই বক্তৃতাত কৃষি অৰ্থনীতিবিদ ড° হাজৰিকাই লগতে কয় যে কৃষি আৰু আনুসংগিক ক্ষেত্ৰ তথা সামগ্ৰিকভাৱে কৃষিঅৰ্থনীতি উন্নয়নৰ বাবে ব্যৱহাৰিক উপযোগী আৰ্চনি প্ৰস্তুত কৰিবলৈ হ'ব, ইয়াক সঁচা অৰ্থত ৰূপায়ণ কৰিব লাগিব। বিশ্বনাথ কৃষি মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰেক্ষাগৃহত অনুষ্ঠিত এই

অনুষ্ঠানত সভাপতিত্ব কৰে মহাবিদ্যালয়ৰ সহযোগী বিজ্ঞানগুৰু ড° আৰ এন বৰ্মনে। বিশিষ্ট অতিথিকৰূপে যোৰহাট কৃষি মহাবিদ্যালয়ৰ বিজ্ঞানগুৰু ড° জয়ন্ত ডেকাই কৃষি শিক্ষা, গৱেষণা আৰু সম্প্ৰসাৰণৰ দিশত মহাবিদ্যালয়খনে লোৱা পদক্ষেপৰ শলাগ লয় আৰু অসমৰ কৃষি অৰ্থনীতিৰ উল্লেখন দিশত সহায় কৰিব বুলি আশা ব্যক্ত কৰে। অনুষ্ঠানত উত্তৰ লখিমপুৰ মাণ্ডলীক কৃষি গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ মুখ্য বিজ্ঞানী ড° প্ৰবাল শইকীয়া আৰু অৱসৰপ্ৰাপ্ত অধ্যাপক ড° কে পি কলিতায়ো অংশগ্ৰহণ কৰে। প্ৰতিষ্ঠা দিৱসৰ কাৰ্যসূচী অনুসৰি পুৱা পতাকা উত্তোলন কৰে মহাবিদ্যালয়ৰ সহযোগী বিজ্ঞানগুৰু ড° আৰ এন বৰ্মনে। মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষক, বিজ্ঞানী, কৰ্মচাৰী আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ উপস্থিতিত স্মৃতি তৰ্পণ কাৰ্যসূচীৰ পাছতে মহাবিদ্যালয় প্ৰেক্ষাগৃহত মুকলি সভা অনুষ্ঠিত হয়। এই সভাত মহাবিদ্যালয়ৰ অৱসৰপ্ৰাপ্ত কৰ্মচাৰী সকলক সম্বৰ্ধনা জনোৱা হয়। নিশা সাংস্কৃতিক কৃষি মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰেক্ষাগৃহত অনুষ্ঠিত হয়।

উদ্যান শস্য গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষৰ সামৰণি অনুষ্ঠান সম্পন্ন

যোৱা ৭ ফেব্ৰুৱাৰী তাৰিখে আজাৰাৰ কাঁহিকুছিত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উদ্যান শস্য গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষৰ সামৰণি অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰা হয়। অনুষ্ঠানত মুখ্য অতিথিকৰূপে অংশগ্ৰহণ কৰে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচার্য ড° বিদ্যুৎ চন্দ্ৰ ডেকাই। মুখ্য অতিথিৰ ভাষণত উপাচার্যগৰাকীয়ে কয় যে ৰাজ্যখনৰ ক্ষুদ্ৰ আৰু উপান্ত কৃষকৰ স্থিতি ক্ষীপ্ৰ গতিত টনকিয়াল কৰাৰ বাবে বিজ্ঞানসন্মত উদ্যান শস্যভিত্তিক কৃষি কাৰ্যই হৈছে বৰ্তমান সময়ৰ আহ্বান। সেই হেতুকে কৃষকসকলে নিজৰ সক্ষমতা বৃদ্ধিৰ বাবে লাগতিয়াল পদক্ষেপ লোৱাৰ উপৰি আধুনিক কৃষি পদ্ধতিসমূহ গ্ৰহণ কৰাৰ বাবে আগ্ৰহী হ'ব লাগিব। উপাচার্য গৰাকীয়ে ৰাজ্যখনৰ কৃষকসকলৰ বাবে

উপযোগী আৰু লাভজনক উদ্যান শস্যভিত্তিক কৃষি প্ৰযুক্তি উদ্ভাৱন তথা মূল্যায়ন কৰি কৃষকসকলৰ উপকাৰ সাধন কৰাৰ বাবে উদ্যান শস্য গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ শলাগ লয়। সভাত অসম কৃষি আয়োগৰ সদস্য ড° নলীন কুমাৰ মহনে অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ে উৎপাদন প্ৰযুক্তিৰ গৱেষণাৰ উপৰি শস্য চপোৱাৰ পিছৰ ব্যৱস্থাপনা আৰু সুনিৰ্দিষ্ট উদ্যান শস্যৰ কৃষি কাৰ্যৰ গৱেষণাৰ জৰিয়তে বৰঙণি আগবঢ়াই আহিছে বুলি উল্লেখ কৰে। সভাত অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কৃষি গৱেষণা সঞ্চালক ড° অশোক ভট্টাচাৰ্যই আদৰ্শ ভাষণত উদ্যান শস্য গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ বিষয়ে আলোকপাত কৰে। সভাত কামৰূপ লোহাৰঘাটৰ জালুক খেতিয়ক উষা ৰাভা, বোকাৰী অৰ্কিড ফুলৰ (৪ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমত চাওক)

বৰো ধান, ঘেঁহু, গোমধানৰ খেতিত জলব্যৱস্থাপনা

বৰি বতৰত কৰিব পৰা পথাৰ শস্যবোৰৰ ভিতৰত বৰো ধান, ঘেঁহু, আৰু গোমধান (মাকৈ)ৰ খেতি অন্যতম। আমাৰ ৰাজ্যত এই তিনিওটা খেতিৰ উৎপাদন আৰু প্ৰসাৰতা বঢ়াব পাৰিলে ৰাজ্যখনৰ অৰ্থনৈতিক অৱস্থা অধিক সুস্থিৰ হ'ব বুলি আশা কৰিব পাৰি। বৰো ধান, ঘেঁহু আৰু গোমধানৰ উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় ব্যৱস্থা সমূহৰ ভিতৰত অধিক উৎপাদনক্ষম জাতৰ ব্যৱহাৰ, উন্নত শস্য পৰিচৰ্যা, জৈৱিক আৰু ৰাসায়নিক সাৰৰ উচিত ব্যৱহাৰ, বিজ্ঞানসন্মত জলব্যৱস্থাপনা আৰু শস্যৰক্ষা ব্যৱস্থা আদিয়েই প্ৰধান। এই তিনিবিধ খেতিয়েই যিহেতু শীতকালত কৰা হয় আৰু কতিমাহৰ পৰা ফাগুন মাহলৈ বৰফুণ যথেষ্ট

কম হয়, সেয়েহে উন্নত বা বিজ্ঞানসন্মত জল ব্যৱস্থাপনা গ্ৰহণ নকৰিলে আশা কৰা মতে উৎপাদন পাব পৰা নাযায়। সেয়েহে এই নিবন্ধত আমি বৰো ধান, ঘেঁহু আৰু গোমধানৰ জল ব্যৱস্থাপনা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিম।

বৰোধানঃ অসমত ধান খেতি মূলতঃ আছ, শালি আৰু বৰো হিচাপে কৰা হয়। আছ আৰু শালি খেতিৰ তুলনাত বৰো ধানৰ উৎপাদন যথেষ্ট বেছি। আনহাতে আছ আৰু শালি ধানতকৈ বৰোধানক বেচি পানীৰ প্ৰয়োজন হয়। বৰো ধানৰ সময়ছোৱাত অৰ্থাৎ কতিমাহৰ পৰা ফাগুন মাহলৈ বৰফুণ যথেষ্ট কম হয় বাবে বৰো ধানক অধিক পানী যোগান ধৰিব লগা হয়। বৰো ধানৰ

কঠীয়া ৰোৱাৰ পৰা ধান দোৱাৰ ১৫ দিন আগলৈকে ৫ ছেঃমিঃ পৰিমাণৰ পানী যোগান ধৰিব লগা হয়। অসমত জলসিঞ্চন ব্যৱস্থা অতি পঁয়ালগাৰিৰ হোৱা বাবে কৃষকে নিজাববীয়াকৈ চেলো টিউবৱেলৰ ব্যৱস্থা কৰি বৰো খেতিত পানী যোগান ধৰে। ডিজেলৰ মূল্য বৃদ্ধিৰ বাবে অনবৰতে মেচিন চলালে খেতি লাভজনক নহয়। সেয়েহে জনসিঞ্চনৰ ক্ষেত্ৰত মিতব্যয়িতা অৱলম্বন কৰিব লগা হয়। সেয়েহে বৰো খেতিত যোগান ধৰিব লগা জলসিঞ্চনৰ পানীৰ ক্ষেত্ৰত মিতব্যয়িতা অৱলম্বন কৰিবলৈ হ'লে আগতে যোগান ধৰা পানী শুকুৱাৰ তিনিদিনৰ পাছত পুনৰ ৫ ছেঃমিঃ পানী পথাৰত যোগান ধৰিব লাগে। অসমৰ মাটি আক্ৰমিক হোৱা বাবে চেলো টিউবৱেলৰ সহায়ত যোগান ধৰা পানীত লৌহ পদাৰ্থ থকা দেখা যায়। সেয়েহে চেলো টিউবৱেলেৰে যোগান ধৰিব লগা পানীখিনি একোটা সৰু খাল (ঘাঁহ-বন

থকা)ত কিছু সময় ৰাখি যোগান ধৰিলে লৌহ পদাৰ্থৰ অপকাৰিতাৰ পৰা পথাৰখনক ৰক্ষা কৰিব পৰা যায়।
ঘেঁহুঃ অসমত ঘেঁহুৰ খেতি বৰি বতৰত অৰ্থাৎ শীতকালত কৰা হয় বাবে জলসিঞ্চনৰ আৱশ্যক হয়। বৰফুণৰ পানীৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি কৰা ঘেঁহু খেতিৰ উৎপাদন জলসিঞ্চনৰ সহায়ত কৰা ঘেঁহু খেতিতকৈ যথেষ্ট কম। ঘেঁহু খেতিৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা পানীৰ পৰিমাণ হৈছে ৫০০-৬৫০ মিঃমিঃ। এই পৰিমাণৰ পানী জলসিঞ্চনৰ দ্বাৰা যোগান ধৰিব পাৰিলে ঘেঁহুৰ উৎপাদন হেক্টৰে প্ৰতি ৩০-৩৫ কুইণ্টল আশা কৰিব পাৰি। ঘেঁহু খেতিত কৰিব লগা জলসিঞ্চনৰ সংবেদনশীল অৱস্থা কেইটা হৈছে - ঘেঁহু সিঁচাৰ ২০-২৫ দিন পাছত অৰ্থাৎ 'মুকুট শিপা' ওলোৱা অৱস্থা, বীজ সিঁচাৰ ৪৫ দিন পাচত অৰ্থাৎ পোখা মেলা অৱস্থা, বীজ সিঁচাৰ ৬০-৬৫ দিন পাছত অৰ্থাৎ গাঠি ধৰা অৱস্থা, বীজ সিঁচাৰ ৭০-৭৫ দিন

পাছত অৰ্থাৎ ফুল ধৰা অৱস্থা। তাৰ ভিতৰত 'মুকুট শিপা' ওলোৱা অৱস্থাত আৰু ফুল ফুলাৰ সময়ত ৫ ছেঃমিঃ পৰিমাণৰ পানী পথাৰত যোগান ধৰিব পাৰিলে সুফল পোৱা যায়।

গোমধানঃ বৰি বতৰত কৰা গোমধানৰ খেতিত তিনিটা জলসিঞ্চনৰ আৱশ্যক হয়। প্ৰতিবাৰতে ৫ ছেঃমিঃ পানী পথাৰত যোগান ধৰিব লাগে। গোমধানৰ খেতিৰ বাবে মুঠ ৩০০-৪৫০ মিঃমিঃ পানীৰ প্ৰয়োজন হয় বুলি ঠাৱৰ কৰা হৈছে। শীতকালত কৰা গোমধানৰ বাবে সীৰলু পদ্ধতিত জলসিঞ্চন কৰিব লাগে। গোমধানৰ বাবে পুলি অৱস্থা, চুলি ধৰা আৰু গোমধান লগা অৱস্থাত পানীৰ প্ৰয়োজন হয়। এই তিনিটা অৱস্থাত জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা কৰিব পাৰিলে অধিক উৎপাদনক্ষম জাতৰ পৰা হেক্টৰে প্ৰতি ৫০-৫৫ কুইণ্টল উৎপাদন আশা কৰিব পাৰি।

ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ

উন্নতমানৰ প্ৰ'টিনযুক্ত গোমধান বা কিউ.পি.এমৰ কৃষি পদ্ধতি

ভাৰতবৰ্ষত ধান আৰু ঘেঁহুৰ পাছতে মাকৈ বা গোমধান আটাইতকৈ প্ৰয়োজনীয় আৰু বহুতৰে বাবে প্ৰিয় খাদ্যশস্য। বৰ্তমান দেশত প্ৰায় ৮.১২ নিযুত হেক্টৰ কৃষিভূমিত গোমধানৰ খেতি কৰা হয় আৰু প্ৰায় ১০০ নিযুত মানুহৰ সংস্থাপন দিয়াত এইবিধ শস্যৰ প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষভাৱে অৰিহনা আছে। দেশত মুঠ উৎপাদিত মাকৈৰ প্ৰায় ২৫% মানুহৰ খাদ্য, ১২% পোহনীয়া জীৱ-জন্তুৰ খাদ্য, ৪৯% হাঁহ-কুকুৰাৰ দানা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ইয়াৰ উপৰিও বিভিন্ন উদ্যোগত মাকৈৰ ব্যৱহাৰ হয়।

সাধাৰণতে মাকৈ এবিধ শৰ্কৰা, চৰ্বী, প্ৰ'টিন, কিছুমান ভিটামিন আৰু খনিজ দ্ৰব্যযুক্ত খাদ্য। বিশ্বৰ উন্নয়নশীল দেশসমূহে মাকৈৰ পৰা প্ৰয়োজনীয় প্ৰ'টিন

আৰু শক্তি আহৰণ কৰে। লাইচিন আৰু ট্ৰিপ্ত'ফেন নামৰ দুবিধ প্ৰ'টিন সাধাৰণ মাকৈত পোৱা নাযায়। ইয়াৰ বাবে মাকৈৰ প্ৰজননবিদ সকলে উৎকৃষ্ট প্ৰ'টিনযুক্ত মাকৈ চমুকৈ কিউ.পি.এম উদ্ভাৱন কৰি উলিয়াইছে। মাকৈ গছত 'অপেক-২ জিন' সন্নিবিষ্ট কৰি এই কিউ.পি.এম জাতসমূহ উদ্ভাৱন কৰিছে।

উন্নতমানৰ প্ৰ'টিনযুক্ত মাকৈ বা কিউ.পি.এমৰ কৃষি পদ্ধতিৰ এক চমু আভাষ দিয়া হৈছে।

দেশৰ বিভিন্ন স্থানত ব্যৱহাৰ কৰা কিউ.পি.এম গোমধানৰ জাতসমূহ হ'ল - এইচ.কিউ.পি.এম-১, এইচ.কিউ.পি.এম-৫, এইচ.কিউ.পি.এম-৭, এইচ.কিউ.পি.এম-৯, শক্তি-১, শক্তিমান-১, শক্তিমান-২, বিবেক, কিউ.পি.এম-৯ ইত্যাদি। এই

জাতসমূহৰ শস্যকাল ৮৫-৯৫ দিন পৰ্য্যন্ত। গ্ৰীষ্মকালত খাৰিফশস্য হিচাপে জুনৰ শেষৰ সপ্তাহৰ পৰা ১৫ জুলাইৰ ভিতৰত, শীতকালত ৰবিশস্য হিচাপে নৱেম্বৰ মাহৰ প্ৰথম পক্ষত আৰু কেতিয়াবা বসন্তকালত ফেব্ৰুৱাৰীৰ প্ৰথম সপ্তাহত বীজ সিঁচা হয়।

২.৫-৩.০ কিঃগ্ৰাঃ বীজ প্ৰতিবিঘাৰ বাবে প্ৰয়োজন। শাৰীবদ্ধ ভাৱে সিঁচিবলৈ ৬০-৭০ ছেঃমিঃ ব্যৱধানত আৰু দুটা বীজৰ ব্যৱধান ২০ ছেঃমিঃ হোৱা উচিত। বীজ পৰিশোধনৰ বাবে বেভিষ্টিন আৰু কেপ্টান নামৰ ঔষধ ১ঃ১ অনুপাতত মিহলাই প্ৰতি কিঃগ্ৰাঃ বীজৰ বাবে ২ গ্ৰাঃ ঔষধ ব্যৱহাৰ কৰিব লাগে।

ভালদৰে চহ কৰি লোৱা মাটি উৰাত শুকান গোবৰ বা পচন সাৰ সমভাৱে

সংযোজন কৰিব পৰা যায়।

এনে ধৰণৰ এখন পামত প্ৰকৃততে উপাদানসমূহৰ সঠিকভাৱে নিৰ্বাচন হ'লে পামৰ কোনো আৱৰ্জনাই পেলনি নাযায়। এবিধ উপাদানৰ পৰা নিৰ্গত আৱৰ্জনা আনবিধৰ উৎপাদনত ব্যৱহাৰ কৰি কম মূলধন প্ৰয়োগেৰে কম মাটিৰ পৰা বিভিন্ন উপাদানৰ উৎপাদন কৰাৰ লগতে পামৰ স্বচ্ছতা তথা পৰিষ্কাৰ পৰিচ্ছন্নতা অক্ষুণ্ণ ৰাখিব পাৰি। মাছপালনৰ লগত পশু-পক্ষী পালনৰ সময়ছয় ঘটালে পশু-পক্ষীৰ মল আৰু এৰেহা খাদ্য মাছ পালন পুখুৰীত সাৰ আৰু পৰিপূৰক আহাৰ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ইয়াৰ ফলত মাছৰ উৎপাদন ব্যয় হ্রাস হোৱাৰ লগতে পৰিবেশ প্ৰদূষণৰ পৰা ৰক্ষা কৰিব পৰা যায়।

গোট্টেই পথাৰ ডৰাত ছটিয়াই এবাৰ পাতলকৈ চহ কৰিব লাগে। বিঘাই প্ৰতি ৪৫-৫০ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া, ৬০-৬৫ কিঃগ্ৰাঃ একক চূপাৰ ফচফেট আৰু ১৫-২০ কিঃগ্ৰাঃ মিউৰেট অৱ পটাছ সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। সমুদায় একক চূপাৰ ফচফেট আৰু মিউৰেট অৱ পটাছ শেষৰবাৰ চহাবৰ সময়ত মাটিত প্ৰয়োগ কৰিলে ভাল ফল পাব পাৰি। ইউৰীয়া সাৰ একেবাৰে প্ৰয়োগ নকৰি ভাগ ভাগ কৰি প্ৰথমবাৰ ১০ কিঃগ্ৰাঃ গছজোপাৰ ৪টা মান পাত ওলোৱাৰ সময়ত, ১৫ কিঃগ্ৰাঃ ৮টা পাত ওলোৱাৰ সময়ত আৰু বাকী থকা ২০ কিঃগ্ৰাঃ সাৰ ফুল ফুলাৰ সময়ত গছৰ গুৰিত দুয়োকাষে প্ৰয়োগ কৰি মাটি চপাই দিব লাগে। ইয়াৰ উপৰিও বিঘাই প্ৰতি ৩ কিঃগ্ৰাঃ জিফ ছালফেট ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰিলে ভাল ফল পোৱা যায়।

ৰবিশস্য হিচাপে কৰা মাকৈৰ খেতিত জলসিঞ্চনৰ প্ৰয়োজন। খৰাং বতৰত যদি শস্যৰ তিনিটা অৱস্থাত পানী যোগান ধৰা হয়, উৎপাদন বৃদ্ধিত সহায় হয়। গছৰ এই অৱস্থা কেইটা হ'ল - ৪টা

পাত হোৱা অৱস্থা(চাৰিপতীয়া, বীজ সিঁচাৰ পৰা ৩০ দিন), ফুল ফুলাৰ অৱস্থা (৫০ দিন) আৰু গুটি ধৰা অৱস্থা (৭০ দিন)। জলসিঞ্চনৰ বাবে শীৰলু পদ্ধতিৰে পানী যোগান ধৰিব লাগে।

শস্য ৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত মজাখোৱা ৰোগৰ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে সাধাৰণতে ফেনাইট্ৰ'থিয়ন ৫০ ইচি, প্ৰতি বিঘা মাটিত ১৩০ মিঃলিঃ বা ডাইজিনল ২০ ইচি ২০০ মিঃলিঃ ৯০-১০০ লিটাৰ পানীত মিহলাই স্প্ৰে কৰিব লাগে। উইপোকৰ উপদ্ৰৱ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে ফেপ্ৰ'নিল নামৰ ঔষধৰ দানা প্ৰতি বিঘাত ২.৫ কিঃগ্ৰাঃ হাৰত মাটিত প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। ইয়াৰ উপৰিও ব্লাইট ৰোগ নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে মেনক'জেব ২.৫-৪.০ গ্ৰাঃ প্ৰতি লিটাৰ পানীত মিহলাই ৮-১০ দিনৰ অন্তৰত স্প্ৰে কৰি সুফল লাভ কৰিব পাৰি।

উন্নত মানৰ প্ৰ'টিনযুক্ত কিউ.পি.এম জাতৰ খেতি কৰি উৎপাদনৰ লগতে শৰীৰৰ পৰিপুষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত লাভৱান হ'ব পাৰি।

ড° মৃগাল শইকীয়া

(১ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলামৰ পৰা)

সমন্বিত পাম পদ্ধতি

বিভিন্ন পৰীক্ষা নিৰীক্ষাৰ দ্বাৰা অধিক বিজ্ঞানসন্মত তথা উচ্চ উৎপাদনক্ষম কৰি বিকাশ কৰা হৈছে। এনে পদ্ধতিত পৰস্পৰ নিৰ্ভৰশীল বিভিন্ন উপাদানৰ সুশৃঙ্খলিত সমন্বয় ঘটাই কম মাটি, শ্ৰম, সময় তথা মূলধনৰ প্ৰয়োগেৰে বিভিন্ন সামগ্ৰীৰ উচ্চ উৎপাদন পাব পৰা যায়। এনে ধৰণৰ সমন্বয়ৰ পৰিকল্পনা কৰোতে দৃষ্টি ৰখা হয় যাতে নিৰ্বাচিত উপাদান সমূহৰ উৎপাদন প্ৰক্ৰিয়াত এটাই আনটোৰ বাবে বাধাৰ সৃষ্টি নকৰে, বৰঞ্চ ইটোৱে সিটোৰ সহায়কহে হয়, পৰিবেশৰ ওপৰত কুপ্ৰভাৱ নপৰে আৰু উৎপাদিত সামগ্ৰী তথা উৎপাদন প্ৰক্ৰিয়া উপভোক্তাৰ বাবেও স্বাস্থ্যসন্মত হয়।

এনে পামত এটা উপাদানক মুখ্য হিচাবে লৈ বাকী উপাদানসমূহক সহায়কাৰী বা গৌণ উপাদান হিচাবেও সন্নিবিষ্ট কৰিব পৰা যায়। অসম তথা উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ অন্যান্য ৰাজ্যসমূহৰ কৃষি জলবায়বীয় পৰিবেশ তথা গ্ৰাম্যজীৱন পৰম্পৰালৈ লক্ষ্য ৰাখি আৰু উচ্চ চাহিদাৰ ভিত্তিত মাছপালন, পশুধন পালন, উদ্যান শস্য আদিক মুখ্য উপাদান হিচাপে লৈ সমন্বিত পামৰ গঢ় দিব পাৰি। মাছ পালনক মুখ্য উপাদান হিচাপে ৰাখি গঢ় দিয়া পামত হাঁহ, কুকুৰা, গৰু, গাহৰি, ছাগলী আদি পশু-পক্ষী পালন আৰু ফল-মূল, ফুল, শাক-পাচলি আদি উদ্যান শস্য উৎপাদনৰ সমন্বয় ঘটাব পৰা যায়। তাৰ লগতে মৌ মাখি পালন, কেঁচুসাৰ, জৈৱিক সাৰ উৎপাদন আদিৰো

আনহাতে পশু-পক্ষী পালনৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় পানী মাছপালন পুখুৰীৰ পৰাই পাব পাৰি। মাছপালন পুখুৰীটোক বৰফুণৰ পানী সংৰক্ষণৰ আধাৰ হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাৰো থল থাকে। পুখুৰীৰ পাৰসমূহ পৰিকল্পিতভাৱে বিভিন্ন উদ্যান শস্য ৰোপণ কৰি সৌন্দৰ্য্যবৰ্দ্ধনৰ লগতে পামৰ সামগ্ৰীক উৎপাদন তথা আয় বৃদ্ধি কৰিব পৰা যায়। এনে উদ্যান শস্যৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সাৰ আৰু পানী যথাক্ৰমে পশু-পক্ষী পালনৰ পৰা আৰু পুখুৰীৰ পৰা পাব পাৰি। পুখুৰীৰ তলিৰ জৈৱিক পদাৰ্থও উদ্যান শস্যৰ বাবে ভাল সাৰ। পুখুৰীত হোৱা মেটেকাকৈ ধৰি বিভিন্ন জলজ উদ্ভিদ পশুধনৰ খাদ্য হোৱাৰ উপৰিও উদ্যান শস্যৰ মাটিত জীপ দিয়াৰ বাবেও

সুন্দৰভাৱে ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি।

আনহাতে উদ্যান শস্যৰ পেলনীয়া অংশ গৰু, গাহৰি, ছাগলী আৰু তুণভোজী মাছৰ খাদ্য হিচাবে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। এনে পামত গৌণ উপাদান স্বৰূপে মৌমাখি পালন সন্নিবিষ্ট কৰিলে উদ্যান শস্যৰ ফুলৰ পৰা মৌ আহৰণৰ সুবিধাৰ যথাযথ প্ৰয়োগ কৰিব পৰা যায়। আনহাতে মৌমাখিৰ জৰিয়তে উদ্যান শস্যৰ পৰাগ সংযোজনৰ হাৰ বৃদ্ধি কৰি উৎপাদন বৃদ্ধি কৰাৰো সম্ভাৱনা থাকে। কেঁচু সাৰ আৰু অন্য জৈৱিক তথা পচন সাৰ উৎপাদনৰ বাবেও পামৰ বিভিন্ন আৱৰ্জনা বা অব্যৱহৃত সামগ্ৰী সুন্দৰভাৱে সুব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। এই ধৰণে কোনো বিশেষভাৱে অতিৰিক্ত

(৪ পৃষ্ঠাৰ ২ কলামত চাওক)

আমাৰ একাষাৰ

মাতৃ আৰু শিশুৰ সু-স্বাস্থ্যৰ বাবে
পৌষ্টিক আহাৰৰ গুৰুত্ব

মানুহ তথা সমগ্ৰ প্ৰাণীজগতক জীয়াই থাকিবলৈ আহাৰ অপৰিহাৰ্য। জীৱন ধাৰণৰ মূল আধাৰসমূহৰ অন্যতম হৈছে খাদ্য। জীৱনৰ সকলো স্তৰতেই উপযুক্ত খাদ্য আৰু পৰিপুষ্টিৰ গুৰুত্ব খুবেই বেছি। এই খাদ্যৰ বাবেই আমাৰ শৰীৰৰ জীৱন ধাৰণ, শক্তি আহৰণ, ৰোগ নিয়ন্ত্ৰণ আৰু প্ৰতিৰোধ আদি কাৰ্যসমূহ নিয়াৰিকৈ চলি থাকে। এগৰাকীৰ ব্যক্তিৰ বৃদ্ধি আৰু বিকাশৰ লগতে পৰিশ্ৰমৰ মাত্ৰা আৰু শৰীৰ, মন সুস্থ ৰাখিবলৈ পুষ্টিৰ আহাৰৰ প্ৰয়োজন হয়। আমি যি খাদ্য গ্ৰহণ কৰো তাৰ পৰাই শৰীৰৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সকলোবোৰ উপাদান পাওঁ। যি আহাৰত এই উপাদানসমূহ সঠিক অনুপাতত পাব পাৰি আৰু যি আহাৰে আমাৰ শৰীৰৰ বৃদ্ধি আৰু বিকাশত তথা ৰোগ প্ৰতিৰোধ কৰাৰ ক্ষমতা যোগায়, তেনে আহাৰক সুখম আহাৰ বুলি কোৱা হয়। আমাৰ জীৱনচক্ৰৰ বিভিন্ন পৰ্যায়ত পুষ্টিৰ চাহিদা ভিন্ন হয়। বয়স, লিংগ, আয়তন, শাৰীৰিক ব্যৱস্থাৰ গতিবেগ আৰু পৰিশ্ৰমৰ ওপৰত এই পুষ্টিৰ চাহিদা নিৰ্ভৰ কৰে আৰু সেই অনুপাতে সুখম আহাৰৰ পৰিমাণ নিৰ্দ্ধাৰিত কৰা হয়। সুখম আহাৰত আমাৰ শৰীৰৰ বাবে লাগতিয়াল সকলোবোৰ উপাদান যেনে প্ৰটিন, কাৰ্বহাইড্ৰেট, চৰ্বি, ভিটামিন, খনিজ লৱন আদি থাকে। আহাৰত থকা এই উপাদানবোৰ আমি প্ৰধানকৈ পাঁচবিধ খাদ্যগোটৰ পৰা পাওঁ।

১) শস্য জাতীয়— চাউল, ঘেহুঁ, কণীধান, গোধান ইত্যাদি

২) মাহ জাতীয় শস্য— মাহ, দাইল, বুট, মগু, চয়াবিন ইত্যাদি

৩) শাক পাচলি, ফল-মূল আদি

৪) মাছ-মাংস, কণী, গাখীৰ বা গাখীৰৰ পৰা উৎপাদিত সামগ্ৰী

৫) চেনী, গুৰ, তেল বা ঘিউ জাতীয় সামগ্ৰী

সুস্বাস্থ্যৰ বাবে আমাৰ আহাৰত নিয়মিত অনুপাতত এই পাঁচটা খাদ্যগোটৰ উপাদান থাকিব লাগে। অন্যথা অপুষ্টি তথা অন্য বিভিন্ন পুষ্টিজনিত ৰোগত আক্ৰান্ত হোৱাৰ সম্ভাৱনা থাকে। শিশু, কৈশোৰত ভৰি দিয়া ল'ৰা ছোৱালী, গৰ্ভৱতী তথা প্ৰসূতি মাতৃসকল আৰু বয়সস্থ লোকৰ কাৰণে খাদ্যৰ তালিকাৰ পাৰ্থক্য থাকে। এগৰাকী স্বাস্থ্যৱান মহিলাইহে এটি স্বাস্থ্যৱান শিশু জন্ম দিব পাৰে। কিশোৰী অৱস্থাৰ পৰাই সেয়েহে ভৱিষ্যতৰ মাতৃ গৰাকীৰ যত্ন ল'ব লাগে। এগৰাকী মহিলাৰ গৰ্ভাশয়ত ভ্ৰূণ এটাই স্থিতি লোৱাৰ পৰা প্ৰসৱৰ আগমুহূৰ্তলৈকে পুষ্টিৰ বাবে সম্পূৰ্ণৰূপে মাকৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল হয়। গতিকে এই সময়ছোৱাত প্ৰসূতি গৰাকীৰ স্বাস্থ্যৰ বিশেষ যত্ন লোৱা প্ৰয়োজন। এই সময়ছোৱাত সম্ভাৱ্য মাতৃ গৰাকীৰ আহাৰত আইৰণ (লৌহ পদাৰ্থ) আৰু ফলিক এচিড সমৃদ্ধ খাদ্যৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি কৰিব লাগে। আইৰণে ৰক্তকণিকা আৰু স্নায়ু গঠনত সহায় কৰে। প্ৰতিদিনে এগৰাকী গৰ্ভৱতী মহিলাক অতি কমেও ৩৫ মি.গ্ৰা. আইৰণৰ প্ৰয়োজন। এই উপাদানবিধ আমি মাহজাতীয় খাদ্য, সেউজীয়া শাক-পাচলি, শুকান ফল আৰু মাংসজাতীয় খাদ্য আদিৰ পৰা পাওঁ। আনহাতে ফলিক এচিডৰ প্ৰয়োজনীয়তা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ কিয়নো এই উপাদানবিধে শিশুৰ মগজু আৰু স্নায়ু কোষৰ বিকাশত সহায় কৰে। এই উপাদানবিধৰ উৎসসমূহ হ'ল সেউজীয়া শাক-পাচলি, টেঙা জাতীয় ফল, কণী, বাদাম, মাহজাতীয় খাদ্য আদি। এই উপাদান দুবিধৰ উপৰিও কিছুমান অন্য পুষ্টিৰ পোষক মাতৃৰ দৈনিক আহাৰত থকা উচিত যিয়ে ভ্ৰূণটিৰ বৃদ্ধি আৰু বিকাশত সহায় কৰে। এই পোষকবোৰ হৈছে—

◆ জিংক (১২ মি.গ্ৰা./প্ৰতি দিন) — যিয়ে মগজু আৰু স্নায়ুৰ বিকাশত সহায় কৰে। উৎস সমূহ হ'ল : মাছ, কণী, মাংস আৰু মাহজাতীয় খাদ্য আদি।

কেলচিয়াম — শিশুৰ দাঁত আৰু হাড়ৰ গঠন, মাংসপেশী সংকোচন আৰু স্নায়বিক স্বাস্থ্য আদিৰ বাবে অতি দৰকাৰী। উৎসসমূহ হৈছে গাখীৰ আৰু গাখীৰ জাতীয় খাদ্য, কণী, সেউজীয়া শাক, তিল আদি।

অসংপূৰ্ণ ফেটি এচিড— (৩০ মি.গ্ৰা./প্ৰতি দিন)— মগজু, স্নায়ু, চুলি আৰু দেহৰ বিভিন্ন কোষৰ ক্ৰিয়াকলাপ আৰু বিকাশত সহায় কৰে। উৎসসমূহ : বাদাম জাতীয় খাদ্য, মাছ আৰু সাগৰীয় খাদ্য, তৈলবীজ আদি। প্ৰতিদিনে খাদ্য তালিকাখনত স্থানীয়ভাৱে উপলব্ধ পাচলি যেনে কলডিল, ঢেকীয়া, পচলা লগতে গজালি ওলোৱা বুট-মগু, পুখুৰীৰ মাছ, সহজলভ্য সেউজীয়া শাক-পাচলি, বতৰৰ সতেজ ফল আদি অন্তৰ্ভুক্ত কৰাত গুৰুত্ব দিব লাগে কাৰণ এইবোৰ ঘৰুৱা আৰু সতেজ খাদ্যত পুষ্টিৰ উপাদানসমূহ অটুত থাকে।

এটি সুস্থ শিশু জাতিৰ ভৱিষ্যত। শিশুৰ জন্মৰ পৰা আৰম্ভ কৰি ছয় মাহলৈকে শিশুটিৰ কেঁচুৱা কাল বুলি কোৱা হয়। এই সময়ছোৱাত কেৱল দুগ্ধপানৰ

(৪ পৃষ্ঠাৰ ২ কলমত চাওক)

মাহটোৰ কৃষিকৰ্ম

১৬ ফাগুনৰ পৰা ১৫ চ'ত, ১৯৪৪ শক

পথাৰ শস্য

ৰোৱা আহ :

১। উন্নত জাত : লাচিত, চিলাৰায় আৰু গোপীনাথ। বানপানী আক্ৰান্ত অঞ্চলত লুইত আৰু কপিলী আগতীয়াকৈ চপাব পৰা কম দিনীয়া জাত।

ক) এবিঘাৰ বাবে ১.২৫ মিঃ বহল আৰু ১০ মিঃ দীঘল আঠখন কঠীয়াতলী প্ৰস্তুত কৰিব লাগে। তেনে জোখৰ এখন কঠীয়াতলীৰ বাবে ৬৫০ গ্ৰামৰ পৰা ১০০০ গ্ৰাম বীজৰ প্ৰয়োজন।

খ) প্ৰতিখন কঠীয়া তলীত ২০ - ৩০ কিলোগ্ৰাম গোবৰ নাইবা পচন সাৰ, ৮০ গ্ৰাম ইউৰীয়া, ৮০ গ্ৰাম একক চূপাৰ ফচফেট আৰু ৪০ গ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাছ সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব লাগে।

গ) পুলিবোৰ সোনকালে বাঢ়িবৰ বাবে ছৈ দিয়া প্লাষ্টিকৰ 'টানেল' দি প্ৰতি ছিটা কঠীয়া তলী ঢাকি থব পাৰিলে কঠীয়া ৰুবৰ সময় ৫-৬ দিন আগুৱাই দিব পাৰি।

২। ৰোৱাৰ সময় : চ'ত মাহৰ প্ৰথম পৰ্য্যেকৰ পৰা আছ ধানৰ কঠীয়া ৰুব পাৰি।

৩। ৰোৱাৰ পদ্ধতি : চাপৰ জাতৰ কঠীয়া ২০ চেঃমিঃ ব্যৱধানত শাৰীবদ্ধ প্ৰণালীত ১৫ চেঃমিঃ দূৰত্বত গোছা দিব আৰু ওখ জাতৰ ক্ষেত্ৰত ২০ চেঃমিঃ দূৰত্বত ৰুব। প্ৰতি গোছাত ২/৩ ডালকৈ কঠীয়া দিব আৰু ৪-৫ চেঃমিঃৰ অধিক গভীৰতাত নুপুতিব।

৪। খালিঠাই পূৰুৱা : কঠীয়া মৰি নাইবা অন্য কাৰণত খালি হোৱা গোছা বিলাক কঠীয়া ৰোৱাৰ ৭-১০ দিনৰ ভিতৰত নতুনকৈ ৰুই পূৰ কৰিব দিব।

৫। সাৰ প্ৰয়োগ : মাটি তৈয়াৰ কৰোতেই বিঘাই প্ৰতি এক টনকৈ গোবৰ নাইবা পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব।

(ক) শেষৰ বাৰ বোকা কৰাৰ সময়ত ৪ কিঃ গ্ৰাম ইউৰীয়া, ১৮ কিঃ গ্ৰাম একক চূপাৰ ফচফেট আৰু ৪ কিঃ গ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাছ প্ৰয়োগ কৰি মাটিৰ লগত মিহলাই দিব।

(খ) ওখ জাতৰ ধানৰ ক্ষেত্ৰত সাৰৰ পৰিমাণ আধালৈ কমাই দিব।

(গ) আছধানৰ কঠীয়া পথাৰত ৰোৱাৰ পৰা ২৫-৩০ দিন হ'লে দ্বিতীয়বাৰ ইউৰীয়া টপড্ৰেছিং হিচাবে প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। চাপৰ জাতৰ আছধানৰ ক্ষেত্ৰত বিঘাই প্ৰতি ৪ কিঃ গ্ৰাঃ আৰু ওখ জাতৰ ক্ষেত্ৰত ২ কিঃ গ্ৰাঃ হিচাবে প্ৰয়োগ কৰিব।

(ঘ) ৰোৱা আছৰ চাপৰ জাতৰ (উন্নত) ক্ষেত্ৰত ওপৰৰিঃ ৪ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া গেৰেলী ধৰা সময়ত প্ৰয়োগ কৰিব। অৰ্থাৎ

এবিঘাত সৰ্বমুঠ ১২ কিঃগ্ৰাঃ ইউৰীয়া প্ৰয়োগ কৰিব লাগে। ওখ জাতৰ ক্ষেত্ৰত সৰ্বমুঠ ৬ কিঃ গ্ৰাঃ ইউৰীয়া হব লাগে। ৬। অলাগতিয়াল ঘাঁহ-বনবিলাক সময়মতে নিৰণি কৰি দিব।

এই সময়ছোৱাত পথাৰত যাতে যথেষ্ট জীপ থাকে তালৈ লক্ষ্য ৰাখিব। জলসিঞ্চনৰ ব্যৱস্থা থাকিলে মাটি শুকাই যোৱাৰ আগতে পানী যোগান ধৰিব।

তিতা মৰাপাট

১। অনুমোদিত জাত আৰু বীজ সিঁচাৰ সময়

(ক) জে আৰ চি ২১২ (চবুজচোনা)- ফাগুনৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকৰ পৰা বহাগৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকলৈ। মধ্যমীয়া আৰু ওখ মাটিৰ বাবে উপযোগী।

(খ) জে আৰ চি ৭৪৪৭ (শ্যামলী) - ফাগুনৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকৰ পৰা বহাগৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকলৈ। মধ্যমীয়া আৰু ওখ মাটিৰ বাবে উপযোগী।

(গ) জে আৰ চি ৩২১ (সোণালী) - ফাগুনৰ প্ৰথমৰ পৰা বহাগৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকলৈ। দ' মাটিৰ বাবে উপযোগী।

(ঘ) ইউ পি চি ৯৪ (ৰেশমা) - ফাগুনৰ প্ৰথমৰ পৰা বহাগৰ দ্বিতীয় পৰ্য্যেকলৈ। দ' মাটিৰ বাবে উপযোগী।

২। এবিঘা মাটিৰ বাবে শাৰীবদ্ধ প্ৰণালীত সিঁচিবলৈ ১.৫ কিঃ গ্ৰাম আৰু চটিয়াই সিঁচিবলৈ ২ কিঃ গ্ৰাম বীজৰ প্ৰয়োজন।

৩। যদি পথাৰত উই পৰুৱা, কুমতি আদি পোকৰ উপদ্ৰৱ আছে তেন্তে বীজ সিঁচাৰ ১৫ দিন মানৰ আগতে ৫ শতাংশ শক্তিশাল্য মালাথিয়ন পাউদাৰ ৪ কিঃ গ্ৰাম প্ৰতি বিঘা তলিত ছটিয়াই মাটিৰ লগত মিহলাই ল'ব।

৪। মাটিডোখৰ অস্লীয় হ'লে বিঘাই প্ৰতি ৩-৪ কুইণ্টল হিচাবে চূণ বীজ সিঁচাৰ ৩ সপ্তাহ মানৰ আগতে প্ৰয়োগ কৰি মাটিৰ লগত মিহলাই ল'ব। প্ৰতি তিনি বছৰৰ মূৰে মূৰে এবাৰ চূণ প্ৰয়োগ কৰিব।

৫। মাটি তৈয়াৰ কৰোতেই সম্ভৱ হ'লে প্ৰতি বিঘা তলীত এক টনকৈ গোবৰ নাইবা পচন সাৰ প্ৰয়োগ কৰিব।

৬। শেষৰ বাৰ হাল বাওতে বিঘাই প্ৰতি ২০ কিঃ গ্ৰাম একক চূপাৰ ফচফেট আৰু ৭ কিঃ গ্ৰাম মিউৰিয়েট অৱ পটাছ প্ৰয়োগ কৰি মাটিৰ লগত মিহলাই ল'ব।

৭। শাৰীবদ্ধ প্ৰণালীত ২২-২৫ চেঃ মিঃ ব্যৱধানত বীজ সিঁচি মাটিৰে পাতলকৈ ঢাকি দিব।

ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ

উদ্যান শস্য

ফাগুন-চ'তমাহত কৃষকসকলে ফল-মূলৰ বাগিচাত ল'বলগীয়া পৰিচয়্যাসমূহ এনেধৰণৰ-

কল : নতুনকৈ কলৰ বাৰী পাতিবৰ বাবে মাটি ডোখৰ চাহ কৰি কলৰ জাত অনুযায়ী নিৰ্দ্ধিষ্ট দূৰত্বত গাঁত খন্দাৰ ব্যৱস্থা কৰক আৰু মাহটোৰ শেষৰ ফাললৈ পুলি ৰোৱা কাম আৰম্ভ কৰিব পাৰে। পূৰণা কলৰ বাৰী মাটিত জীপ ৰাখিবলৈ ৮-১০ দিনৰ মূৰে মূৰে পানী দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰক। বৰমুগ পৰিলে পানী দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব নেলাগে। কল গছৰ গাত থকা শুকান পাত বা পচা পট্টাবোৰ আঁতৰাই পেলাওক। কলডিল ওলোৱা গছৰ গুৰিত এটা মাত্ৰ পোখা পুলি ৰাখিব লাগে।

নাৰিকল : নাৰিকল গছৰ গুৰিৰ মাটিত জীপ ৰাখিবৰ বাবে প্ৰতি ১২-১৫ দিনৰ মূৰে মূৰে পানী দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰক। পানী যোগান ধৰাৰ পিচত গছৰ চাৰিওফালে মাটিত ধানখেৰ বা মেটেকা আদি জাপি দিলে মাটিৰ জীপ ৰখাত সহায় হয়। গছৰ গুৰিত সৰহ পৰিমাণে পচন সাৰ বা শুকান গোবৰ প্ৰয়োগ কৰিলে মাটিয়ে পানী ধৰি ৰখাত সহায় হয়। যোৱা মাহত যদি কৰা নহ'ল, তেন্তে গছত থকা শুকান পাত বা শুকান খোৰাৰ বখোৱাবোৰ বা শুকাই যোৱা ফুলৰ থোকবোৰ কাটি আঁতৰাই আনক আৰু তলৰ পাতবিলাকৰ গুৰিত জমা হৈ থকা শুকান ফুল বা ঘুণ্ডলাবোৰ আঁতৰাই পৰিষ্কাৰ কৰক। নতুনকৈ নাৰিকলৰ বাৰী পাতিবলৈ হ'লে মাটি ডোখৰ চাহই নিৰ্দ্ধিষ্ট দূৰত্বত (২৫ ফুট X ২৫ ফুট) একোটাকৈ গাঁত খান্দক। পাচত গাঁতবোৰত খেৰ বা শুকান পাত আদি ৰাখি পুলি পেলাওক।

তামোল : বাৰীৰ পৰা শুকান পাতবোৰকে ধৰি বন-বাতবোৰ আঁতৰাই চাফা কৰি ৰাখক। তামোল গছৰ গুৰিত জীপ ৰাখিবৰ বাবে প্ৰতি ১০-১২ দিনৰ অন্তৰত পানীৰ যোগান ধৰক। যোৱা বছৰ (বহাগ-জেঠ মাহত) ৰোপণ কৰা নতুন পুলিবোৰৰ গুৰিত গোবৰ সাৰ দি মাটি চপাই দিয়ক। নতুনকৈ বাৰী পাতিবলৈ হ'লে মাটি ডোখৰ চাহ কৰি ৯ ফুট X ৯ ফুট দূৰত্বত একোটাকৈ গাঁত খান্দি গাঁতবোৰ শুকান পাত বা খেৰ আদি দি পুতি দিয়ক।

মাটিকঠাল : নতুনকৈ বাৰী পাতিবৰ বাবে ওখ চানেকীয়া মাটি বাছনি কৰি হাল-

(৪ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমত চাওক)

(৩ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

উদ্যান শস্য

কোৰ মাৰি মাটিডৰা চাহ কৰি ৰাখক। পুৰণি বাৰীত অতি খৰাং বতৰত পানীৰ যোগান ধৰক। বেলেগে থুপ পাতি ৰখা পোখা পুলি বা মুকুট পোখা ক্ৰাউন আদিত পানীৰ যোগান ধৰি পুলিখিনি সজীৱ কৰি ৰাখক। সুবিধা বুজি পুৰণি গছৰ গুৰিৰ পৰা বন-বাতবোৰ নিৰাই দিয়ক।

নেমুটেঞ্জ : গছৰ গুৰিৰ মাটিত যাতে জীপ থাকে তালৈ মন কৰক। গছত থকা পুৰঠ ফলবোৰ ততাতৈয়াকৈ চপাই দিয়ক। এই সময়ত গছত ফুলৰ কলি ওলাই আৰু কিছুমানত ফুল ফুলিবলৈ ধৰে, লগে লগে কোঁহ পাত ওলাবলৈ ধৰে। গতিকে গছত পোক বা বেমাৰৰ নিৰাময়ৰ কাৰণে কোনো ঔষধ নছটিয়াব। গছৰ পৰা শুকান ডালবোৰ কাটি দিয়ক। গছৰ গুৰিত ২-৩ ফুট ওপৰলৈ এটা চূপ প্ৰলেপ দিয়ক।

সুমথিৰা টেঞ্জ : নতুনকৈ যদি সুমথিৰা টেঞ্জৰ বাৰী পাতিবৰ বাবে চিন্তা কৰিছে তেন্তে সহজে পানী ওলাই যাব পৰা ব'দ ঘাই ওখ চানেকীয়া মাটি বাছনি কৰি হাল-কোৰ মাৰি চাহ কৰক আৰু প্ৰতি গুঁটিৰ (১৫ ফুট) আঁতৰে আঁতৰে একোটা গাঁত খান্দি পুলি ৰোপণ কৰক। এই সময়ত গছত ফুল ওলোৱা, পুলি বোৱা সময় বাবে গছত কেতিয়াও পোক বা বেমাৰৰ বাবে ঔষধ ছটিয়াব নেলাগে। গছৰ পৰা শুকান ডালবোৰ কাটি দিয়ক। পুৰণি বাৰীৰ মাজত থকা লাগনি গছত থকা মাজৰ সৰু সৰু ফলবোৰ চিঙি দিয়ক। পকিবলৈ ধৰা পুৰঠ ফলবোৰ পাৰি আনক। নতুনকৈ বাৰী পাতিবৰ বাবে ওখ বালিচহীয়া মাটি বাছনি কৰি হাল-কোৰ মাৰক আৰু ভাল সঁচৰ বীজ আনি ওখ ভেটি তৈয়াৰ কৰি বীজখিনি সিঁচি দিয়ক। নতুবা পলিখিনি বেগত মাটি ভৰাই দুটাকৈ বীজ সিঁচক।

মধুৰি আম : ফল নধৰা আৰু আগৰ পৰা শুকাই অহা ডালবোৰ কাটি দিয়ক। গছৰ তলৰ মাটিখিনিত পাতলীয়াকৈ কোৰ মাৰক। পুৰঠ হ'ব ধৰা ফলবোৰ চিঙি আনক। নতুনকৈ পুলি বোৱাৰ বাবে কোৰ মাৰি মাটি ডোখৰ চহাই ৭-৮ মিটাৰ আঁতৰে আঁতৰে একোটা গাঁত খান্দি। **আম** : এই সময়ত আম গছত ফুল ওলাবলৈ ধৰিছে। গতিকে গছৰ তলত ধোঁৱা দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰক যাতে ফুলৰ থোপাবোৰত পোকে আক্ৰমণ কৰিব নোৱাৰে। ফুল ফুলাৰ সময়ত গছত পোক বা বেমাৰৰ বাবে ঔষধ ছটিয়াব নেলাগে। মাটিত যথেষ্ট পৰিমাণে জীপ থাকিলে অনুমোদিত পৰিমাণৰ সাৰ আৰু গোবৰ প্ৰয়োগ কৰক। গছৰ গুৰিত ১ মিটাৰ ওপৰলৈ চূণৰ প্ৰলেপ দিয়ক।

ড° ৰাজেন্দ্ৰ প্ৰসাদ দাস
(অৱসৰী অধ্যাপক, অঃকুঃবিঃ)

বছৰেকীয়া বৰঙণি : ১০.০০ টকা। আৰু প্ৰচাৰিত। অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়

(২ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

সমন্বিত পাম পদ্ধতি :-

ধনৰ বিনিয়োগ নকৰাকৈয়ে কেৱল পামৰ জৈৱিক আবৰ্জনাৰ সুপৰিকল্পিত ব্যৱহাৰেৰে পামৰ সামগ্ৰীক আয় বৃদ্ধি কৰিব পৰা যায়। ইয়াৰ বাবে লক্ষ্য ৰাখিব লগীয়া বিষয় সমূহ হ'ল পামৰ স্থান, কালি, মাটি আৰু পানীৰ গুণাগুণ, স্থানীয় গুণাগুণ, স্থানীয় চাহিদা, উৎপাদনৰ লক্ষ্য, প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰীৰ উপলভ্যতা, সামাজিক পৰম্পৰা, অন্যান্য প্ৰয়োজনীয় সুবিধা তথা সুৰক্ষা। ইয়াৰ লগতে অতি প্ৰয়োজনীয় বিষয় হ'ল পামত সন্নিবিষ্ট কৰিব খোজা প্ৰতিটো উপাদানৰ বিজ্ঞানসন্মত উৎপাদন কৌশলৰ ওপৰত যথাযথ জ্ঞান।

দেখা যায় যে অসমৰ ক্ষুদ্ৰ আৰু উপাস্ত কৃষকসকলৰ বাবে এনে ধৰণৰ সমন্বিত পাম পদ্ধতি অতি উপযোগী। অসমৰ গ্ৰামাঞ্চলত পৰম্পৰাগত 'বাৰী পদ্ধতি'ত এনে ধৰণে ঘৰখনৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় বিভিন্ন শস্য, হাঁহ-কুকুৰা, গৰু-ছাগলী আদি পশুধন, বাৰীৰ চুকৰ পুখুৰীৰ মাছ আদিৰ কৰ্মকৈ হ'লেও সন্নিবিষ্ট কৰে। কিন্তু এই উপাদানসমূহৰ বিজ্ঞানসন্মত সমন্বয় ঘটোৱা নহয়। ফলত জৈৱ সম্পদসমূহৰ যথাযথ সুপ্ৰয়োগ তথা অন্যান্য লাভৰ সুযোগৰ পৰা বঞ্চিত হ'ব লগা হয়। পৰিয়ালৰ সুনিশ্চিত পুষ্টি, পৰিবেশৰ ৰক্ষণা-বেক্ষণ আৰু অৰ্থনৈতিক সুৰক্ষাৰ স্বার্থত বিজ্ঞানসন্মতভাৱে সমন্বিত পাম পদ্ধতিৰ অৱলম্বন অতিকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ বুলিব পাৰি। ইয়াৰ দ্বাৰা অসমৰ গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিত আমূল পৰিবৰ্তনৰ সূচনা হ'ব পাৰে। এনে সমন্বিত পদ্ধতিসমূহ জলবায়ু পৰিবৰ্তনৰ সম্ভাৱ্য কুপ্ৰভাৱৰ বিপৰীতে মোকাবিলা কৰিব পৰাকৈ শক্তিশালী তথা পৰিবৰ্তিত পৰিবেশতো অবিৰতভাৱে উৎপাদনৰ সম্ভাৱনায়ুক্ত।

ড° বিভা চেতিয়া বৰা

(৩ পৃষ্ঠাৰ ১ কলমৰ পৰা)

মাতৃ আৰু শিশুৰ সুস্বাস্থ্য..

যোগেদি শিশুটিক প্ৰয়োজনীয় পুষ্টি দিয়া হয়। কোনো কোনো লোকে ধৰ্মীয় ৰীতিনীতি ৰক্ষা কৰিবলৈ শিশুৰ জন্মৰ লগে লগে পানী বা মৌজেল খুৱাই দিয়ে। এনে কৰা অনুচিত কাৰণ নৱজাত শিশুটিয়ে এনে ধৰণৰ খাদ্য হজম কৰিব নোৱাৰে ফলত শিশুটিৰ পেটৰ বেমাৰ, ডায়েৰিয়া আৰু অন্য ধৰণৰ বেমাৰ হ'ব পাৰে। মাতৃৰ দুগ্ধ হৈছে শিশুটিৰ বাবে উত্তম খাদ্য। মাৰুৰ গাখীৰত শিশুটিৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সকলো পোষক উপাদান থাকে যিয়ে শিশুটিৰ বাবে উত্তম খাদ্য। মাৰুৰ গাখীৰত শিশুটিৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সকলো পোষক উপাদান থাকে যিয়ে শিশুটিৰ সু-স্বাস্থ্য বজাই ৰখাৰ লগতে দৈহিক আৰু মানসিক বিকাশত সহায় কৰে। নৱজাতকৈ মাতৃদুগ্ধৰ পৰাই নিজৰ ৰোগ প্ৰতিৰোধক এন্টিবডি

আহৰণ কৰে যিয়ে শিশুসকলক কিছুমান হুস্থ আৰু দীৰ্ঘম্যাদী ৰোগৰ পৰা সুৰক্ষিত কৰাত সহায় কৰে। ইয়াৰ উপৰিও গৱেষণাৰ পৰা পোৱা গৈছে যে স্তনপান কৰোৱা মাতৃৰ স্তন আৰু ডিম্বাশয়ৰ কৰ্কট ৰোগ, ডায়েবেটিছ আৰু উচ্চ ৰক্তচাপৰ আশংকা হ্রাস পায়। ৬ পৰা ২৪ মাহ মানে ২ বছৰ বয়সলৈকে শিশুৰ শৈশৱকাল। শিশুটিৰ ৬ মাহ হোৱাৰ পাছত মাতৃদুগ্ধৰ লগতে চাহিদা অনুসাৰে অন্য আহাৰ দিব লাগে। মাতৃদুগ্ধৰ উপৰিও যি অতিৰিক্ত পৰিমাণৰ খাদ্য শিশুটিক খাবলৈ দিয়া হয় সেই খাদ্যক পৰিপূৰক খাদ্য বোলা হয়। শিশুটিৰ উপৰুৱা আহাৰ, শক্তি, প্ৰটিন, ভিটামিন, খনিজ লৱনযুক্ত হোৱাৰ লগতে সহজে হজম হোৱা হ'ব লাগে। প্ৰথমে জুলীয়া তাৰ পাছত অৰ্ধ জুলীয়া আৰু শেষত কোমল খাদ্য শিশুটিক ৬ মাহ পাছৰ পৰা খুৱাবলৈ আৰম্ভ কৰিব লাগে। পুৰক খাদ্য যেনে লুথৰি, খিছৰি, ফলৰ বস, পাচলি, চূপ আদি দিব পৰা যায় যিয়ে অতিৰিক্ত প্ৰয়োজন পূৰ্ণ কৰাত সহায় কৰে। যিহেতু এই সময়ছোৱাত শিশুটিৰ দৈহিক আৰু মানসিক স্বাস্থ্যৰ বৃদ্ধি আৰু বিকাশ তীব্ৰত হয় সেয়ে সঠিক পুষ্টি অতিকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ। এই সময়ছোৱাত শিশুটিয়ে সঠিক পুষ্টি পালেহে শিশুটিৰ বৃদ্ধি আৰু বিকাশ সম্পূৰ্ণ হ'ব অন্যথা শিশুটিৰ বিভিন্ন ধৰণৰ পুষ্টিৰ লগত জড়িত ৰোগ যেনে পুষ্টিহীনতা, ৰক্তহীনতা আৰু ভিটামিনৰ অপুষ্টি দেখা দিব পাৰে, দৈহিক আৰু মানসিক বিকাশ ভালদৰে নোহোৱাৰ ফলত শিশুটিৰ ৰোগ প্ৰতিৰোধী ক্ষমতা কমি যায় যাৰ ফলস্বৰূপে শিশুটিৰ গাত বিভিন্ন ধৰণৰ সংক্ৰমক ৰোগ যেনে ডায়েৰিয়া, বসন্ত আদি ৰোগে দেখা দিব পাৰে।

মানুহৰ স্বাস্থ্যৰ লগত পৰিবেশৰ নিবিড় সম্পৰ্ক আছে। চৌপাশৰ পৰিৱেশে মানুহৰ জীৱন-প্ৰণালীত যথেষ্ট প্ৰভাৱ পেলায়। আমাৰ চৌপাশৰ পৰিৱেশ চাফ-চিকু গঠক ৰাখি, ঘৰৰ চাৰিসীমাত যিমানলৈকে সম্ভৱ থলুৱা ফল-মূলৰ গছ-গছনি ৰুই, এখন সৰুকৈ হলেও শাকনী বাৰী পাতি আমাৰ পৰিৱেশ স্বাস্থ্যসন্মত কৰি তোলাৰ লগতে আন দহজনকো এনে পদক্ষেপ লোৱাৰ বাবে উৎসাহ যোগাব লাগে যাতে প্ৰতিজন দেশৰ নাগৰিকে সু-স্বাস্থ্যৰে সৈতে সুন্দৰ জীৱন যাপন কৰিব পাৰে।

ড° মলয়া গগৈ

শ্ৰীমতী পল্লৱী তালুকদাৰ

শ্ৰীমতী মনীষা শৰ্মা

(১ পৃষ্ঠাৰ ৩ কলমৰ পৰা)

সতীৰ্থ সন্মিলন সম্পন্ন

পূৰ্জি গঠনৰ বাবে পদক্ষেপ হাতত ল'বলৈ আহ্বান জনায়। আদৰ্শী ভাষণত কৃষি বিজ্ঞানগুৰু তথা সতীৰ্থ সন্মিলন

উদ্যাপন সমিতিৰ সভাপতি ড° জয়ন্ত ডেকাই কৃষি মহাবিদ্যালয়ৰ সতীৰ্থসকলক স্মৰণ কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ উত্তৰণৰ দিশৰ ৰোমছন কৰে। সহযোগী অধ্যাপিকা ড° প্ৰিয়দৰ্শিনী ভৰালীয়ে আঁত ধৰা সভাখনত বিধায়ক ভবেন্দ্ৰ নাথ ভৰালী মূৰব্বী অধ্যাপক তথা সতীৰ্থ সন্মিলনৰ উদ্যাপন সমিতিৰ সম্পাদক ড° কল্যাণ পাঠকেও বক্তব্য আগবঢ়ায়। আনহাতে পুৱা সতীৰ্থ সন্মিলনৰ পতাকা উত্তোলন কৰে উদ্যাপন সমিতিৰ সভাপতি ড° জয়ন্ত ডেকাই আৰু মহাৰাজত জয়ন্তী উপলক্ষে ৭৫ খন পতাকা উত্তোলন কৰে প্ৰত্যেক বৰ্ষৰ এজনকৈ শিক্ষার্থীয়ে। ইয়াৰ পিছতে সতীৰ্থ শিক্ষার্থীসকলৰ সমাবেশেৰে এক বিশাল শোভাযাত্ৰা উলিওৱা হয়। বিয়লি অন্তৰংগ আলাপ আৰু মুখামুখি অনুষ্ঠান অনুষ্ঠিত হয়। নিশা সতীৰ্থসকলৰ জৰিয়তে সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰা হয়।

আনহাতে দেশ-বিদেশত কৰ্মৰত কৃষি শিক্ষার্থীৰ সমাবেশেৰে জীপাল হৈ পৰা সতীৰ্থ সন্মিলনৰ দ্বিতীয় দিনা সন্মিলনৰ নতুন সমিতি গঠন কৰা হয়। ড° মহেন্দ্ৰ কুমাৰ মোদীক সভাপতি আৰু ড° চিন্ময় কুমাৰ শৰ্মাক

সম্পাদক হিচাবে মনোনীত কৰা হয়। প্ৰাক্তন শিক্ষার্থীসকলে শিক্ষার্থী জীৱনৰ স্মৃতি বিজড়িত ছাত্ৰাবাস আৰু ছাত্ৰীনিবাসৰ লগতে পাম পৰিদৰ্শন কৰে। সতীৰ্থসকলৰ মাজত এখন প্ৰীতি ফুটবল খেলো অনুষ্ঠিত কৰা হয়। সতীৰ্থসকলৰ স্মৃতি হিচাবে এশটা গছপুলি ৰোপণ কৰে শিক্ষার্থীসকলে। নিশাৰ সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানত জনপ্ৰিয় কণ্ঠশিল্পী নাহিদ আফ্ৰিনে গীত পৰিবেশন কৰে।

(২ পৃষ্ঠাৰ ৫ কলমৰ পৰা)

উদ্যান শস্য গৱেষণা কেন্দ্ৰ

খেতিয়ক দ্বীজেন কলিতা আৰু গোৱালপাৰাৰ কৃষক উৎপাদক সংস্থা নাছিৰিবা প্ৰডিউচাৰ কোম্পানীক প্ৰশস্তি পত্ৰ প্ৰদান কৰা হয়। দিনজোৰা কাৰ্যসূচীৰে অনুষ্ঠিত সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষৰ সামৰণি অনুষ্ঠানৰ লগত সংগতি ৰাখি উদ্যান শস্য গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ প্ৰাংগণত এখন কৃষিভিত্তিক প্ৰদৰ্শনীৰ আয়োজন কৰা হয়। কৃষক-বিজ্ঞানীৰ মত বিনিময় অনুষ্ঠানেৰে সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষৰ সামৰণি অনুষ্ঠানৰ সমাপ্তি ঘটে। অনুষ্ঠানত কামৰূপ আৰু গোৱালপাৰা জিলাৰ চাৰি শতাধিক কৃষকে অংশগ্ৰহণ কৰে।

মুক্ত আৰু দূৰ শিক্ষা সঞ্চালকালয়
(AAU-ODL)
অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়,
গুৱাহাটী - ২২

নামভৰ্তি জাননী

অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ মুক্ত আৰু দূৰ শিক্ষা সঞ্চালকালয়ৰ (AAU-ODL) অধীনত নিম্নলিখিত হুস্থম্যাদী প্ৰশিক্ষণ (Short Term Training) আৰু প্ৰমাণপত্ৰ পাঠ্যক্রম (Certificate Course) নামভৰ্তিৰ বাবে সতীৰ্থ (Online) আবেদন বিচৰা হৈছে।

হুস্থম্যাদী প্ৰশিক্ষণ পাঠ্যক্রম :

- কাঠফুলা উৎপাদন প্ৰযুক্তি (১ মাহ)
যোগ্যতা : অষ্টম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ
- ব্ৰহ্মীয়া পালন (১০ দিন)
যোগ্যতা : অষ্টম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ

প্ৰমাণ-পত্ৰ পাঠ্যক্রম :

- উদ্যমীতা বিকাশৰ বাবে জৈৱসৰ উৎপাদন (৬ মাহ)
যোগ্যতা : বিজ্ঞান স্নাতক (উদ্ভিদ বিজ্ঞান/প্ৰাণী বিজ্ঞান/বসায়ন বিজ্ঞান/মাইক্ৰ'বায়ল'জী/জৈৱ বসায়ন বিজ্ঞান)
- গাহৰি পালন (৩ মাহ)
যোগ্যতা : দশম শ্ৰেণী উত্তীৰ্ণ

নামভৰ্তি প্ৰক্ৰিয়াৰ সবিশেষ বিৱৰণ :
মুক্ত আৰু দূৰ শিক্ষা সঞ্চালকালয়, খানাপাৰা - ৭৮১০২২ আৰু লগতে www.aauodl.ac.in ত উপলব্ধ হ'ব। অধিক বিৱৰণৰ বাবে অনুষ্ঠান-পত্ৰ (Prospectus) ৰেবচাইটৰ পৰা উলিয়াব পাৰিব। আবেদন প্ৰক্ৰিয়াৰ বিষয়ে সবিশেষ জানিবলৈ অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনস্থ নিকটবৰ্তী কৃষি বিজ্ঞান কেন্দ্ৰ, কৃষি গৱেষণা কেন্দ্ৰ আৰু বিভিন্ন কৃষি মহাবিদ্যালয়ত যোগাযোগ কৰিব পাৰে।
আবেদন আৰম্ভ হোৱাৰ তাৰিখ : ৭ ফেব্ৰুৱাৰী, ২০২৩
আবেদনৰ অন্তিম তাৰিখ : ২৫ ফেব্ৰুৱাৰী, ২০২৩

সঞ্চালক, মুক্ত আৰু দূৰ শিক্ষা সঞ্চালকালয়, খানাপাৰা - ২২

সম্প্ৰসাৰণ শিক্ষা সঞ্চালক ড° প্ৰসন্ন কুমাৰ পাঠকৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত
মুখ্য সম্পাদক : ড° ৰণজিৎ কুমাৰ সাউদ